СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 256. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 2 листопада 1932.

VOL. XL. No. 256. Jersey City, N. J., Wednesday, November 2, 1932. THREE CENTS.

РУЗВЕЛТ ЗНИЩИТЬ ОСНОВИ ДЕРЖАВИ, КАЖЕ ГУВЕР

НЮ ЙОРК. — Президент Гувер заявив, що коли би довернор Рузвелт зістав вибраний президентом, то заходить обава, що будуть потрясені основи, на яких побудоване правління державою. Програма Рузвелта, говорив президент, веде до інфляції, бюрократії й централізації. Рузвелт є небезпечним радикалом, бо говорить про класові нерівності, коли в Америці кождий є вільною людиною. Рузвелт не сказав теж досі нічого в справі тої акції конгресу, яка через свою розстрачність була би наложила нові білйонові податки.

Колиб демократи прийшли до влади, казав Гувер, то треба надіятися, що вулиці по містах заростуть травою, а поля хабаззям.

Президента Гувера привитав Ню Йорк дуже овационно. „Медисон Сквер Гарден" заповнився публикою, як тільки відчинено двері. На яку годину перед розпочаттям віча не впускали вже нікого. Яких 500 полісменів мали важке завдання, щоб здержати понад 30,000 людей, котрі намагалися дістатись до гали. В „Медисон Сквер Гарден" було понад 22,000 слухачів, а надворі прислухувалися промовам десятки тисяч. Крім того кілька тисяч слухачів зібралися в Карнегі Гол, куди президент заїхав на кількамінутове привитання.

По дорозі, з Вашінґтону до Ню Йорку, витали президента по більших і менших містах, де він голошував промови з платформи залізничого вагона. Вступив до Филадельфії, де повитали його понад 30,000 людей і до Ньюарку, де витали його яких 75,000 приклонників.

РУЗВЕЛТ ЗА 5-ДЕННИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ Й ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ.

БОСТОН. — Понад 15,000 людей приймали остентаційно говернора Рузвелта в Бостоні. Ота демонстрація була виразом великого задоволення демократів з того, що Рузвелт погодився зі Смитом. Програма, яку предложив Рузвелт, оберталася головно біля забезпечення допомоги безробітним. Говернор підкреслив, що обовязком держави подбати, щоб ніякий горожанин не гинув з голоду. І коли нема можливости дістати відповідну допомогу безробітним і потребуючим з боку стейтів, міст чи приватних інституцій, то федеральний уряд змушений знайти дальші засоби.

Попри те поставив Рузвелт рішуче домагання негайного заведення у всіх ділянках промислу пятьденного тижня праці.

ПОХІД ГОЛОДУЮЧИХ У ШІКАҐО.

ШІКАҐО. — Понад 10,000 осіб взяли участь у „поході голодуючих". Учасники прислухувалися комуністичним бесідам, а потім вислали депутацію до мейора Чермака, котрий заявив, що зробить усе, що буде в його силах. Просив теж протестуючих призначити свого відпоручника до комітету, який має знайти допомогу для безробітних.

Протестуючі домагалися $7.50 тижневої допомоги для жонатих безробітних, а $5 для нежонатих та багато інших пільг. Дехто підносив, що готелі порожні, а безробітні мусять спати по парках і ровах.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ВИБОРІВ.

САНТІЯҐО (Чіле). — Поліція розганяла машиновими крісами 30,000 протестуючих проти вибору Артуро Алесандрі президентом. Це протестували симпатики полковника Мармадук Грове, котрий перепав при виборах і котрий літом перевів революцію та створив соціялістичний уряд, який правив краєм всього один тиждень.

ВЕРТАЮТЬСЯ НА ФАРМИ.

ВАШИНҐТОН. — Надіються, що число фармерського населення буде з кінцем біжучого року виносити 32,000,000 осіб, себто стільки, скільки було в 1910 р., від якого то часу число фармерів постійно маліло.

РЕДІНҐ ПРО ПОХОДИ ГОЛОДУЮЧИХ В АНГЛІЇ.

НЮ ЙОРК. — Британський державний муж, маркіз Редінґ, каже, що безробітні одержують в Англії від держави стільки, що не голодують. А протестують робітники проти оцінки, які придержується уряд при рішенню, чи кому належиться безробітна пайка.

ЗАВЕЛИ КОНТРОЛЮ НАРОДИН.

МЕКСІКО СІТИ. — Стейт Вера Круз завів контролю народин. Закон хоче допомогти робітничій клясі економічно, забороняючи мати діти тим, що не мають економічної спромоги ті діти вигодувати й належито виобразувати. Крім того закон вимагає при заключуванню подруж предложення лікарських посвідок щодо здоровля тих, котрі бажають одружитися.

БОЛЬШЕВИЦЬКА АКЦІЯ В ПОЛУДНЕВІЙ АМЕРИЦІ.

До швайцарської преси дістались відомости, що московський осередок пропаганди поділив Полудневу Америку на кілька районів. Чіле та Перу належать, наприклад, до девятого району, якого центром є Вальпарайзо: Уругвай, Аргентина та Парагвай належать до середнього району. Міністерство внутрішніх справ Аргентини оголосило ноту відносно розшуку, переведеного дирекцією почт і телеграфів дотично довозу комуністичної літератури. Міністерство стверджує, що большевицькі друки з Уругвою розходяться по цілій латинській Америці. Друки, виготовлені в Монтевідео і призначені для Аргентини, мають замітку, що-їх видрукувано в Буенос Айрес. Московські агенти не обмежуються самим поширенням большевицької літератури, але уряджують розруси по цілім континенті. Друки, доставлені з Монтевідео, закликають до убиття деяких осіб та нападу на деякі дневники, поручаючи придатну до цього зброю.

Щоби боронитися проти комуністичної небезпеки в Аргентині, сенатор Санмец Орандо предложив конгресови проект оголосити комуністи „поза межами закона". Цей проект стрінули в сенаті прихильно. Протибольшевицьку кампанію в Аргентині жваво популяризує та підтримує також бразилійська преса.

В Чіле викрито большевицьку змову і багато її провідників увязнено, між ними Едіяса Ляферта, який удержував звязок з центральним осідком у Монтевідео.

Отже гроші, які большевики дістають з пожавленої торговлі в Злучених Державах Америки, вживають вони з великою користю для себе в Південній Америці. Панамериканізм розуміють вони на свій спосіб. — (Укр. Бюро в Жен.)

ОБІКРАВ ЧИТАЛЬНЮ.

До каси читальні „Просвіти" в Стрілиских Новиx, пов Бібрка, вломився злодій і вкрав незначну готівку. Поліція арештувала під замітом крадежі Юрка Вівчаря з Лощина, якому відобрала вкрадені гроші.

ПРИМУСОВІ РОБОТИ НА РАДЯНЩИНІ І СОЮЗ НАЦІЙ.

З нагоди того, що в дотичній комісії Союза Націй розглядали справу поборення невільництва, між делегатів роздано реферат, зладжений українською групою Ліґи прихильників Союза Націй, видрукований цею Лігою, відносно вживання примусової праці в межах Радянщини. Брошура ця викликала відповідне вражіння в колах Союза Націй, та знайшла деякий відгук у швайцарській пресі. „Журналь де Женев", пишучи про кризу сталінізму, згадує про крах пятилітки та про страшний голод на Радянщині і бачить головну причину цього в ненормальних відносинах під большевицькою владою. Автор статті гадає, що комісія Союза Націй, яка займається справою поборення невільництва, повинна би зазнайомитися з брошурою, поширеною з українського боку; тоді вона побачилаб, що на Радянщині набирають робочі сили засобами, проти яких цивілізований світ обурюється, коли їх уживається в кольоніях. — (Укр. Бюро в Женеві).

УКРАЇНЦІ В ПОЛЬЩІ.

Т. П. Конвел-Еванс, який цього року відвідував українські землі під Польщею, написав в лондонському квартальнику „Політіка Квортелі" (жовтень-грудень) довшу статтю про положення Українців у Польщі, під заголовком „Українці в Польщі".

Стаття написана в чотирох розділах, у котрих автор в об'єктивний спосіб старається представити англійському читачеви положення, в якому знаходяться тепер Українці в Польщі. Стаття починається:

„Багато людей правдоподібно перший раз довперва почули про існування, так би сказати, „Ірландського питання в Польщі" вісімнайть місяців тому, коли ввесь Західній Світ був потрясений польською „пацифікацією" й українських підданих. Цей вибух насильства нагадав правній українські домагання, до яких Англійці відчувають і співчуття і зайтересування. В році 1923 рішенням Конференції Амбасадорів втілено Східню Галичину в границі Польщі під умовою, прийнятою Польщею, що тим землям надається автономне правління. Зобовязання лишилось невиповнене по нинішній день, отже його недодержання успрасвідливлює повновне розглянення справи, хочби британські приятелі Польщі і не були поставлені перед небезпеку заворушень поневоленого й упослідженого народу, так чисельного і такого здібного, яким видаються Українці".

Описля автор переходить до статистичних дат про населення Українців і т. д.

Другий розділ відноситься головно до подання інформацій про український кооперативний рух. „Східня Галичина виглядає в дійсности наче мала Данія", каже автор.

Третій розділ говорить про польську політику супроти Українців, а четвертий про можність розвязки українсько-польського питання. Закінчує словами: „Українці надто добре сконсолідовані, щоб їх можна легковажити; їх не можна засимілювати; вони до того зачисельні і відпорні. Гноблення їх спричинить тільки те, що вони візьмуться до нелегальних і насильних способів протесту. Дотепер подавляюча більшість Українців держалася легальних метод". — (Укбюро, Лондон).

ЗА АВТОНОМІЮ СХІДНЬОЇ ГАЛИЧИНИ.

Під таким заголовком подав „Журналь де Женев" з 13 жовтня повідомлення наступного змісту: Пятнацять членів та колишніх членів британського парляменту подали до генерального секретаріяту Союза Націй нову петицію дотичну становища Східньої Галичини.

Вони нагадують, що ця провінція була віддана Польщі під умовою, що вона одержить автономну управу. Вони жадають, щоб Союз Націй зволив предложити Інтернаціональному Трибуналови Справедливости запитання, чи польський уряд здійснив побажання, яке міститься в рішенню Конференції Амбасадорів з дня 15. березня 1923 р. дотично уряджения автономної управи на території, відомій під іменем Східньої Галичини.

Пятнацять підписаних належать до всіх партій палати громад. — (Укр. Бюро в Жен.)

СТРІЛЕЦЬ ПОБИВ СТАРОСТУ.

Польська преса повідомляє про подію, що характеризує відносини в краю, витворені розпанованіенням стрілецької організації. До старости в Городні, Рожакевича, приступив на одній з найрухливіших вулиць командант „Стшельца", Станислав Гохфельд, і вдарив його в лице. Староста не остався довжним, наслідком чого вивязалася бійка, який приглядалися численні прохожі. Староста кликав поліцію, але її не було під рукою. Бійка повстала на підкладі особистих амбіцій.

СТРАШНІ ЧИСЛА.

Тому, що кожда війна вимагає жертв, то газета „Телеграф" в Амстертамі наводить на підставі статистики такі втрати: Сімлітня війна вимагала 554,000 убитих, французька революція 1,400,000, війна Наполеона 1,700,000, кримська війна 785,000, американська незалежна війна 700,000, російсько-японська війна 264,000, балканські війни 100,000, а світова війна пожерла 23 мілиони вбитих.

Мороз тілом іде, коли подумаємо, що будуча війна із своєю теперішньою модерною технікою згладить не один мілион населення з божого світа.

БОЛЬШЕВИКИ ЗЗА ДНІСТРА ЗАСТРІЛИЛИ РУМУНСЬКОГО ГРАНИЧНИКА.

З Орхею повідомляють, що большевицькі граничники по тім боці Дністра застріляли з невідомих причин румунського граничника, Козьму Георгія. Він умер у шпиталю від пострілення. Справу доведено до відома мішаної румунсько-російської комісії для розсуду. Населення дуже занепокоене цим випадком, бачучи в цім нестерпну непевність життя.

УКРАЇНСЬКИЙ ХЛОПЧИНА-УТІКАЧ ВИЛОВЛЮЄ СОВІТСЬКОГО ШПИГУНА.

Поліція в місті Орхей (Бесарабія) має між арештованими і групу українських утікачів. Один з них, 13-літній хлопчина, ішов в супроводі поліцяста на місто по хліб. На вулиці заприміть він одного знакомого чоловіка і сказав поліцистови, що це совітський шпигун, родом з українського села Мальованців. Поліцист задержав невідомого, однак цей почав тікати. Почалася за втікачем погоня, у якій взяли участь понад 100 осіб. Укінці задержали переслідуваного. При переслухуванню заявив він, що вже протягом 6 років переправляється стало через Дністер до Бесарабії і сповняє тут різні накази совітської тайної поліції. Дальше заявив арештований, що його помічником є адвокат Михайло Кирилів. Прокуратор Наврод і один поліцист удалися до помешкання адвоката Кирилова й арештували його. В його помешканню знайшли письмо совітської тайної поліції, у котрім повідомлялося Кирилова про те, що він може будь-коли прибути до Росії і заняти там посаду. Дальше знайшли в нього багато писем совітських дипльоматів з Латвії й Естонії. До міста прибув на сенсаційну вістку товаришш міністра внутрішніх справ, Поп. Він зааклкав до себе хлопчину, що зрадив шпигуна, й нагородив його датком 2,000 лей.

ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ НАПАЛА НА УКРАЇНСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ДІМ

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Заграничні преса вже подавала про масові арешти та труси серед Українців у Львові, які перевела польська поліція. Підчас того нападу польської поліції на українські приватні доми значний відділ поліції напав на український Академічний Дім. Поляки кажуть, що в Академічному Домі знайшли друкарню, в якій друкувався орган Організації Українських Націоналістів, „Юнак". Поліція твердить, що вона захопила в друкарні склад нового числа „Юнака".

Арештовано в той час 140 осіб, але судовій владі передано 16 студентів, над якими тепер провадиться слідство. Поліція каже, що в Академічнім Домі не придержувалися статутових приписів і що вона знайшла багато компромітуючого матеріялу, який перевезено до слідчого відділу. Всі мешканці Академічного Дому й ті, що випадково там знайшлися, кілька годин сиділи арештовані в домі й навіть не могли переходити з кімнати до кімнати. Поліція перекинула в домі все догори ногами. Тому по відході поліції дім виглядав так, як після погрому бандитської юрби.

Прокураторська влада наказала арештувати, крім студентів, також управителя Академічного Дому та секретаря Товариства „Прихильників Освіти". Тепер поліція й прокуратура стараються знайти обтяжаючий матеріял проти арештованих.

РУМУНСЬКІ ОБЦЯНКИ-ЦЯЦЯНКИ УКРАЇНЦЯМ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — На численні інтерпеляції українських і соціял-демократичних послів відповів у палаті послів міністер освіти Густі тим, що приобіцяв у школах тих сіл, де є більшість українського населення, запровадити науку української мови в публичних школах. Для такої науки призначиться 4 години кождого тижня, а крім того ще дві години на тиждень для науки релігії в українській викладати відразу в цій мові.

Для учнів першої кляси буде в першім півріччі викладовою мовою для всіх предметів мова українська, бо учні, українські діти не розуміють румунської мови так, щоб їм можна було всі предмети відразу викладати в цій мові.

МОСКОВСЬКІ ВОЄННІ ОСАДНИКИ НА УКРАЇНІ.

КИЇВ (Україна). — Найвища військово-революційна рада СРСР рішила розпочати інтенсивну воєнну кольонізацію українських земель здемобілізованими вояками з центральних московських губерній. До Київа вже прибули кілька вантажних потягів, що транспортують родини воєнних осадників з середущої Московщини.

Потяги ці спрямовано почасти до Житомира, а почасти до Шепетівки. Отже впервшу чергу буде скольонізована волинська погранична смуга. Московські поселенці будуть оселені масово в районі Шепетівки та Звягеля, де знаходяться найкращі волинські землі. Вони будуть творити хліборобські колективи, які складатимуться з бувших вояків Москалів.

БЕЗРОБІТНІ ГОТУЮТЬ НАСТУП НА ПАРЛЯМЕНТ.

ЛОНДОН (Англія). — Лідери безробітних демонстрантів заявили, що вони готуються влаштувати похід до парляменту, щоб змусити його занятися справою безробітних і задовольнити їх домагання. Поліція готується до охорони парляменту, щоб не допустити до прикрих ексцесів.

Від Партії Праці звертялися до безробітних, щоб з ними вести переговори через спеціяльно вибраних делегатів, але лідери безробітних цю пропозицію відкинули, бажаючи далі робити масові демонстрації.

ХОРВАТСЬКІ ПОВСТАНЦІ АКТИВНІ.

ЗАГРЕБ (Югославія). — Хорватські патріоти кажуть, що заява югославянського уряду, що він переловив хорватських повстанців, а решта їх утікала до Італії, не має під собою грунту. Уряд числить повстанців на кілька одиниць, а тимчасом післав у район операцій повстанців кілька тисяч війська в допомогу жандармерії й поліції.

Хорвати кажуть, що повстанські ряди доповнюються все новими повстанцями, які зорганізовані в спеціяльні, по воєнному вишколені повстанські відділи. Повстанці мають навіть свій уніформ. Недавно вони захопили на станції Ліцкій Осік два вагони амуніції та воєнної зброї. Не зважаючи на те, що уряд переводить масові арешти в районі повстання, йому не вдається спинити активности повстанських відділів.

„СМЕРТЬ ЕРІОТОВІ!"

МАДРИД (Еспанія). — Уряд зробив царське приняття французькому премієрови міністрів, Еріотови, який приїхав сюди з „приятельською візитою". Натовпи народу, стрічали його почасти з захопленням, а почасти з криками: „Смерть Еріотови!" Геть війну!"

Радикальні елементи в Еспанії переконані, що „приятельська візита" Еріота має скінчитися воєнним союзом між Еспанією і Францією.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзі Сіті і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Monsgomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НА НАТИСК ВІДТИСК

Час від часу можна чути голоси проти „чужинців". Найбільше таких голосів походить від тих, котрі заявляють, що вони хотіли би бачити Америку збиранною одноманітної маси, бо, мовляв, така маса представляла би велику силу політичну й культурну. Мовляв, колиб Америка далі дозволяла кождій імігрантській групі плекати свою культуру та вдержувати свої питомі організації, то Америка виказувала би велику слабість у часі внутрушньої або зовнішньої кризи.

Хоч такі балачки звичайно виходять від людей, які на звук незрозумілої їм мови наповнюються страхом, що це хтось проти них зговорюється, то всетаки ці балачки часто повторяють люди, які самі вийшли з імігрантів. Є це звичайно люди, які з великим завзяттям беруть себе американізувати.

Ні в одній з імігрантських груп, здається, нема стільки завзятих „американізаторів", що серед Німців. Німецькі націоналісти здавна жалувалися на те, що німецькі імігранти дуже легко денаціоналізуються, тратять своє національне почуття, що в Америці вони Американці, в Бразилії Бразилійці, в Росії Росіяни, що вони всюди все інше, тільки не Німці. Німці з жалем говорили, що в Злучених Державах є 10 міліонів потомків Німців, а німецька культура і політика мають тут малий вплив.

Війна Америки проти Німеччини принесла зміну. Німці дуже болючо відчули плюгавлення німецької культури крайніми американськими патріотами. Плитні випади не лише проти німецької монархії, але й проти німецьких культурних діячів, вимітання німецької мови з американських шкіл і такі подібні прояви шовінізму збудили природну реакцію навіть серед тих нащадків Німців, що вже давно забули своє походження й мову. Чим більше шовіністи плюгавили німецькість, тим завзятіше старалися Німці її обороняти, як щось зовсім не гірше від інших національностей.

І що більше; чим завзятіше пробували американські шовіністи знищити вже останки почуття німецької відрубности, тим більше це почуття підчеркувалося в німецьких імігрантів і тим більше хотіли вони давати признаки своєму почуттю єдности зі старим краєм, з Німеччиною. А цими днями у Нью Йорку радив німецько-американський конгрес, котрий приняв цілий ряд мір щодо піддержання німецького національного почування серед синів Німеччини в Америці.

О. С.

„ПОЗИТИВНА" ПОЛІТИКА

Можна з певністю сказати, ри попереднього року, буджет зредуковано, платні урядовцям зменшено. І от в цім економічній депресії і бідности держави, показалися наївними омани нації на яку небудь економічну підтримку зі сторони держави для наших інституцій. Де вже нам (колиб і добра воля) навіть була), коли і своїх держава підтримувати не в стані? І третя омана прийшла...

Та була ще четверта. То спеціяльно на Волині — українізація церкви. От, мовляв, разом з урядовими чинниками таки зломимо московську перевагу в нашій православній церкві. Минув рік, минув другий і третій, розступилися гори — і вийшла з них маленька мишка в виді одного українського суфрагана-єпископа, до тогож засудженого обсягом своєї діяльности — до безділльности. А церковою як правив, так і править добре бачений у варшавських кругах Діонізій, ставленик московських кругів, який про українізацію церкви не тільки що не дбає, але навіть і ту, що почалася самочинно, єпископськими розпорядженнями припинити хоче... І тут Варшава завела, і ця' омана присла...

Не вистане місця перечислити всі оті омани. Час тверезо заглянути дійсности в очі і сказати собі, що всяка надія на підвигнення українства, на підвигнення нашого народу по цей бік Ризької лінії з активною допомогою уряду — є ілюзією. Поперше, уряд є фінансово бідний, подруге — має інші цілі, ніж дбати про зріст і розвиток українства в державі, яка, в ідеї всіх польських таборів, має стати національно-польською.

Єдиний шлях, який стелиться перед легальними українськими партіями в Галичині і на Волині — це шлях самоорганізації. Певно, криза шалію і нація терпить від неї як ніколи.

Але завше **половиною розв'язання справи є стверження того, що є.** Отже стверділь що всі ті омани були оманами і беріться до самоорганізації — економічної, політичної, культурної і церковної. Є фактом незаперечним, що в противність до деяких кругів інтеліґенції — маса народу є настроена високо оптимістично, є жертвенна і прагне освіти, економічної самоорганізації і до церкви ще привязана. З таким людським матеріялом можна зробити чуда. Лише — поперше, стяти руховливими і трохи обмежити вимоги, які ставиться до особистого життя. Коли свій життевий мірник можуть скоротити міністри, „йому британської величности", коли його скорочує нашо селянин, коли його в велитенських розмірах зредукувала Німеччина, — **може і повинна зробити це і наша інтеліґенція.** А головно — перестати думати передвоєнними австрійськими категоріями: мовляв, нам поможе цісар у Відні чи сойм у Варшаві, чи взагалі „високе правительство", та що кождий має право скінчити студії й дістати посаду з обовязково незміненою пенсією на „першого" кождого місяця... Це все минулося!

Тепер треба більше винахідливости, більше сприту, ну і рухливости і втрати віри в усякі нереальні омани... Отоді, коли українська інтеліґенція в краю зрозуміє це (повчити її про це могило і наші американські земляки), **от тоді** зачнеться в краю правдива **позитивна праця**, яка дасть у наслідку не змарнований час і приснуті ілюзії, а дійсні й тривалі наслідки, яких — як високо розвиненої свідомости національної, вже ніхто не випоре...

Галицька політика стоїть на переломі. Час це зрозуміти. На щастя, ця гадка вже зачинає світати в головах деяких кол нашого народу в Галичині. І щира популяризація безпечно причинитися до оздоровлення нашої політики.

ДО ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА В СПРАВІ КОМУНІСТИЧНОЇ КИРИНІ П. ОЛЕКСИ ПИТЛЯРА

На черговому засіданню Головного Екзекутивного Комітету У. Н. Союза, що відбудося в днях 27 до 31 жовтня 1932 року, прочитано між іншим кілька письм-від членів і урядників відділів У. Н. Союза з справі роботи пана Олекси Питляра. Письма подають до відома Головного Уряду, що п. Питляр випускає далі та розсилає летючку за летючкою, в яких робить урядовий організації різні фальшиві закиди. Письма додають, що всі ті летючки запопадливо передруковує комуністична газетка, яку наняла Москва для нищення всіх українських народніх організацій, а яка є офіціяльним органом відомої СУРО, що має розбивати українських організацій. Ця газетка виступає проти всіх українських запомогових організацій, бо вона попирає створення міжнародної комуністичної запомогової організації, а в ній появляються періодичні дописи п. Олекси Питляра проти У. Н. Союза, які подають про організацію й про її уряд все нові шкідливі й брехливі вістки. Накінець, пан Питляр обіжджає зі своїми летючками місцевости та робує уряджувати збори Союзовців, щоби ще й устно ширити свою агітацію серед членів У. Н. Союза.

Члени й відділові урядники, які звертають увагу Головного Екзекутивного Комітету на агітацію п. Олекси Питляра, хотілиб, щоби Головний Уряд У. Н. Союза дав до публичного відома: чи Головний Уряд солідаризується з роботою п. Питляра? Чи п. Питляр має яке уповноваження від Уряду У. Н. Союза робити такі збори, писати такі дописи й летючки? Чи У. Н. Союз покриває його величезні кошти, получені з постійним писанням дописів, видаванням летючок та обіздком місцевостей? Коли п. Олекса Питляр обібрав себе нам за опікуна наших інтересів, то що думає зробити У. Н. Союз, щоби не дати йому ширити кирині під прикрашкою оборони У. Н. Союза? Чи думає уряд У. Н. Союза нарешті покликати його на суд після статута У. Н. Союза за його роботу, як на це напрошується пан Питляр?

Подаю отсею дорогою відповідь на всі ті питання.

Про роботу, яку розвів серед членів і відділів п. Олекса Питляр, відомо урядови здавна. Відомо про його летючки, дописи в комуністичній пресі та обіздки місцевостей і заходи скликати збори в характері головного урядника У. Н. Союза.

Головний Уряд, ні один урядник У. Н. Союза з цею роботою не солідаризується. Уряд п. Питляреви до цеї роботи уповноважень не давав. У. Н. Союз не давав п. Питляреви грошей на летючки, на дописи, ні обіздки.

Головному Урядови У. Н. Союза відомо, що комуністична газета, в котрій пише п. Питляр свої дописи проти У. Н. Союза, має на цілі розбивати українські народні організації, що вона має на цілі підпасти всіх українських робітників під команду відомої СУРО, яка має командувати українськими робітниками після приказів з Москви. Відомо теж урядови, що комуністична газета виразно писала, що комуністи мають розбити українські запомогові організації, а на їх місце поставити якусь інтернаціональну організацію. Головний Уряд не тільки знає ці факти, але й він подбав за те, щоби про ці факти довідалися члени У. Н. Союза. Про це писалося в перепиеці уряду, в комунікатах уряду та в офіціяльним органі У. Н. Союза.

Головний Уряд У. Н. Союза не тільки не солідаризується з роботою п. Питляра, але виразно її осуджував і осуджує. Уряд нераз підчеркував, що робота п. Питляра заслуговалаб на осуд, якби вона виходила від члена, та що вона тим більше заслугує на осудження, коли вона виходить від члена, якого вибрано на уряд. Загал членів У. Н. Союза певно знає, що п. Питляра за його захованя вже карано, а річні засідання Головного Уряду У. Н. Союза викидали його зі своїх нарад за те, що він не сповняв своїх приписаних обовязків, а зате ширив про уряд і організацію шкідливі й фальшиві вісти.

Члени поодиноких відділів знають певно, що вони самі роблять із заходами п. Питляра коло підривання нашої організації. Вони знають, що на відозві п. Питляра в комуністичній газетці звертають увагу тільки кілька відділів, які мають комуністичних симпатиків. Навіть ці відділи не пишуть урядови тих протестів, які їм підшептує п. Питляр, представляючи себе за оборонця добра У. Н. Союза. Знають місцеві відділи, що вони не кличуть п. Питляра на збори Союзові, а як він зявиться несподіванно, то його випрошують зі зборів. Цим своїм поступованням члени У. Н. Союза дали доказ зрілости в справах організації. Такою тактикою п. Питляр витратив гроші тих, що їх йому давали, без найменшого результату.

І якраз тому, що члени У. Н. Союза ігнорують претенсії п. Олекси Питляра на оборонця У. Н. Союза, пан Питляр стає закликати на себе суд. Коли я не маю слушности, каже він, то чому У. Н. Союз не осудить мене після статута? Кождому ясно, що п. Питляр хоче осягнути таким судом. Він думає, що коли Головний Уряд У. Н. Союза потягне його до цеї останньої відповідальности, то він буде могти виступати перед членством як переслідуваний урядом, як жертва, як мученик.

Головний Уряд знає, що члени У. Н. Союза не зробили би п. Питляра мучеником, якби У. Н. Союз виточив йому дисциплінарне дохідження. але уряд У. Н. Союза розумію, що такий крок був би получений з витратою грошa, потрібного на інші, вартніші справи. та відтягнув би урядників від звичайної роботи, з великими стратами для У. Н. Союза Тому уряд готов це робити тільки в крайному разі, коли інші способи не поможуть. Такі способи є, і вони лежать у руках самих членів У. Н. Союза. У. Н. Союзови не треба ні грошa видавати, ні відривати урядників для спеціяльного поборювання кирині п. Питляра, якщо члени Союза далі покажуть своїм поступованням, що вони волюють У. Н. Союз як свою рідну, національну організацію від якоїсь міжнародної збиранини. Як довго члени У. Н. Союза кидають летючки п. Питляра до кошa, не читають його статей по газетах та не допускають його говорити на своїх зборах, так довго урядови У. Н. Союза нема що починати коштовних кроків дисциплінарки проти п. Питляра. Як міння своєї сили та не дають довго члени виказують зрозуміння своєї сили та не дають п. Питляреви нагоди стати оборонцем і мучеником, так довго У. Н. Союзови не грозить ніяка більша небезпека від заходів п. Питляра. Пан Питляр буде певно ще дуже кричати, що його бояться, що його переслідують, але, як це не поможе, то накінець і він буде мусіти замовчати, бо чейжеж нарешті будуть мусіти вичхнути ті жерела, з яких п. Питляр черпає матеріяльні засоби на свої летючки й обіздки. Тому членам У. Н. Союза треба тільки показати свою твердо волю, свою незрушимість, а всі коштовні заходи п. Питляра зійдуть на ніщо, без коштів для У. Н. Союза.

Коли це буде неможливо, то Головний Уряд У. Н. Союза не занедбає вжити остаточного заходу проти нездисциплінованого урядника, хоч уряд волів би, щоби робота Головного Уряду У. Н. Союза, з одного боку, а пана Питляра, з другого, станула під суд найвищої інстанції нашої організації, якою є Головна Конвенція У. Н. Союза.

Джерзи Сіті, Н. Дж., 31. жовтня 1932 року.

Микола Мурашко.
головний председатель У. Н. Союза.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в суботу, 5 листопада, в годині 7.30 вечір, під ч. 435 Мейн ул. Проситься всіх членів прибути на час. Повідомляється довгуючих членів, коли не будуть старатись сплачувати своїх залеглостей, будуть суспендовані. — І. Бабюк, пред.; І. Ничка, кас.; Ів. Ількович, секр.

ПІТСБУРГ, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 96, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться 6 листопада, в годині 2-гій пополудни в гали церковній при 2-гій Авеню ул. На цім мітінгу буде головний урядник У. Н. Союза п. Малівчич, котрий поясніть нові грамоти в У. Н. Союзі, тому пожаданим є, щоби всі члени прибули на цей мітінг. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. — А. Кульницький, пр.; Д. Васильв, секр.; Ст. Грб, кас.

ВІЛКС БЕРІ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в 6 листопада, в неділю, зараз по Сс. Божій, в гали парохіяльній. Обовязком є кождого члена прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівняли свої залеглости, бо в противни разі будуть суспендовані. — Петро Малібоський, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Володимир Левицький.

ОСТАННІЙ АКТ ТРАГЕДІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ (УГА)

(З моїх споминів про 2 курінь, 8 бригади, III корпусу, після його відвороту з Київа у вересні 1919 р.).

(17)

Деякі переписуються стрільцями до сотень інших курінів. Більшість з них привикла вже до нашої карности то й піддається наказам Начальної Команди. Остерігаємо їх, що червоні можуть з ними по своїому розправитись, однак вони таки наважилися відійти, мовляв: будуть їхати, доки будуть оставатися під галицькою стійкою. Опися задумують перебратися до повстанців, а нішка з них уже втікли до Тютюника і Павленка. Червоні чистять Галицьку Армію від „неблагонадьожного" елементу. Зачинають від Придніпрянців, а опися „забуть також доберуться і до наших, для них небезпечних осіб. Тепер дурять нас, що придніпрянським старшинам нічого не станеться — мовляв: мається на меті українізацію 12. Сов. Армії, тож треба старшин Українців. Та це мало правдоподібне. Була зпочатку думка оставити нас як цілість у складі 12. Совітської Армії. Одначе як тепер видно, червоні навіть не вірять нам. Мовляв, Галичане забагато орієнтуються. Прийшов наказ, що нас розділять між совітські зводиться степені старшин, а в яких внаслідок того мобілізованої настановляється тільки посади, ванії втікають домів. Червона нішота дуже переслідує групи а остался з неї три галицькі бригади ири червоних дивізіях. „Доборолась Україна до самого краю"... Головним дорадником червоних став наш таки земляк, але ренегат, Порайко, бувший фрайтер австрійської армії, родом зі Снятинщини. Тепер заняв він чільне становище, бо червоні за його заслуги іменували його начальним вождом галицької армії. Начальником штабу Іменовано бувшого царського генерала, Москаля Іванова, а комісаром—якогось Бучка. Кождa бригада одержала комісара, і це звичайно Галичани, які чимсь заслужилися перед червоними. До нашої бригади приділено проф. Михайла Боланицького з Бортник, біля Товмача. Він разом зі сотн. Сіяком попав по розбиттю Окр. Залізного Загону У. Н. Р. 13/IX, 1919 до большевицького неволі і вже досі вспів здобути в них довіря на це високе становище. Сьогодня мав він першу промову до зібраних стрільців і старшин бригади. Звемо його „галицька мамалига", бо такий дуже чепурний та рухливий. Прийшов наказ, що нас розділять між совітські настановляється тільки посади, треба вживати „товаришу", як у військових так і в приватних зносинах у частинах. Також заборонено носити старшинські та підстаршинські відзнаки на рукавах і ковнірах та тризуб на шапці, а на його місці приказано причіпити червону шмагку. З того приводу повстало між стрільцями і старшинами велике обурення. З Київа жадають видачі деяких наших старшин, які мусіли в останньому часі зникнути. Надходить весна, яка на Великій Україні від-упадку царизму приносить заедно нові зміни. Тому з усіх народу, коли важко жити в сучасних умовинах, почуєш такі слова: „Коби швидше весни дочекати, може буде зміна на краще". Біля нас дуже важко, бо комуна до живого дібралась; тому уважно прислухуємося до вісток, які доходять із районів повстанців групи Павленка та Тютюника. Цей стан особливо активним та в останнім часі приблизився під місто Бершадь, де, кажуть, увійшов у зносини з І. Бригадою У. С. С. Наші частини наладнали через таємничу почту зносини з повстанськими групами. Сеянство ведуть ведуть сильну агітацію між червоними відділами, втікають домів. Червона нішота дуже переслідує групи Тютюника та Павленка, бо хоче їх знищити, заки прийде весна. Галицька Армія скінчила своє самостійне істнування. Надія вернутись до Галичини як самостійна боєва одиниця—розвіялася. Зневіра огортає деякі круги старшинства, бо з одного боку червоні своїми приказами та виддумками, а з другого таки свої почервонілі наносять до решти рішаючого удару нашому старшинству. Червоні ведуть сильну агітацію серед нас, намагаючися використати наше вороже становище до Поляків, — але в большевицькому змісті. Стоїть це у звязку з рухами Поляків на фронті, де червоні сподіваються швидкого наступу.

9/III. Святкуємо сьогодня врочисто уродини Тараса Шевченка. Тільки нашої розради у тій турботі дня та невідомого завтра. Наші полеві духовники відправили полеву Службу Божу на місцевім цвинтарі, на якім були приняті всі наші частини полка. Після панахиди уставлено бюст Шевченка, а біля нього стала команда бригади і так відбуто дефіляду, бо червоні є проти неї перед старшинами. Пополудні відбувся концерт в німецькому Народному Домі.

(Дальше буде)

ПЛЯН УКРАЇНСЬКОЇ УЧАСТИ У ВСЕСВІТНІЙ ВИСТАВІ В ШІКАГО

Українська Виставова Корпорація Всесвітньої Виставки в Шікаго предкладає такий плян української участи в Виставі:

Українське громадянство, в Америці й у краю, згідне з тим, що нам, Українцям, треба взяти участь у Всесвітній Виставі Поступу. Тепер треба тільки виготовити відповідний плян і знайти матеріяльні засоби його виконати.

Щоби вистава випала згідно з нашими побажаннями, треба доконче мати свій Український Павільон і вшанувати „Український День". Обидві ті справи є тісно з собою звязані. „Український День" можна вшанувати в Стадіюм (Soldiers Field), в якім міститься вправі 150.000 людей. Знову Стадіюм дістануть до вжитку тільки ті народи, що матимуть на виставі свої національні павільони. Не маючи Стадіюму, прийшлося би зрезигнувати з найбільшого доходу, якого можна надіятися з українських вистав у Стадіюні, а крім того й доброї нагоди для пропаганди перед мільонами чужинецької публики.

Не маючи Українського Павільону, треба би приміститися в закутині якогось чужого будинку й за це добре заплатити. Тоді відпаде нам навіть дохід з вступів, бо його забере той, хто буде власником будинку.

Значить, укладаючи плян, треба рахуватися з тим, що мусимо мати свій власний Український Павільон.

Будова павільону мала би коштувати коло $25,000. Будинок павільону був би тимчасовий, деревяної конструкції з обкидом „стокко", що надавало йому вигляд „мурований". Величина павільону мала би бути 150х75. Фронт павільону мав би 150 стіп з головним входом. В середині павільону коло 100х40. В головній салі булаб величезна етнографічна мапа України під всіми заборами. Перед мапою булиб групи манекінів в українській народній ноші, яку де носять, з провідним зазначенням на мапі. Тут булиб заступлені всі важніші і характеристичні народні ноші на українських землях.

Побіч груп булиб діяграми й інші принкети етнографічних українських сторін, а навіть їх земельні богацтва чи домашні продукти. Головна сала з українськими окрасами і т. д. булаб для чужинців першим і головним образцевим образом України, її заборів, її богацтв і т. д.

Кругом цієї салі були би менші кімнати з експонатами. Булиб так уложені, що, заглянувши до першої, треба перейти всі й вийти назад до головної салі. В малих кімнатах булиб ось такі відділи:

1. Природні земельні богацтва України.
2. Відділ господарський.
3. Домашній промисл.
4. Мистецький Домашній промисл.
5. Красне мистецтво.
6. Скульптура, різьба і графіка.
7. Книжки і преса.
8. Відділ історично-державницький.
9. Церковне мистецтво.
10. Культурно-просвітні установи.
11. Відділ торговельних звязків.
12. Відділ принять і пропаганди.

Крім цього булаб кімната співу і музики, де підчас виставки приспівуваливб і виграваліб українські народні мелодії.

Крім цього булаб українська кухня й офіс.

Щоби те все урядити, треба мати других $25,000, і так:

1. На закупно експонатів непродажних	$4,000
2. На спровадження, асекурования і звороти експонатів, на виставу позичених з краю, як в музеїв, і т. д.	3,000
3. На закупно експонатів продажних	8,000
4. На освячення зазовні українського павільону й електричного відповідного напису "Ukraine"	2,000
5. Урядження відповідних склянних виставових шуфляд (шовкейсів) і умебльования виставки і кімнат	2,000
6. Закупно відповідних книжок, друків, брошурок, летючок, та на оголошення, катальоги і т. д.	3,000
7. Служба, сторожа, офіс і адміністрація ...	2,000
8. Непредвиджені видатки	1,000
Разом	$50,000

Виставовий комітет рахує також і на доходи зі вступу до українського павільону, концесій, перепродажі експонатів, концертів і т. д., принаймненше стільки, що повернеться видатки за павільон. А сам будинок останеться з його можна буде продати.

З „Українського Тижня" також прийде дохід, та щодо цього пляну і програму подамо пізніше.

Українська Виставова Корпорація Всесвітньої Виставки в Шікаго є зінкорпорована як Товариство без доходу і має право продавати членські сертифікати по 1, 2, 5, і 10 долярів. За одержані в той спосіб гроші думає вона влаштувати в 1933 р. Українську Виставу на Всесвітній Виставі в Шікаго. Значить, побудувати Український Павільон, спровадити чи закупити експонати, влаштувати „Український Тиждень" і подбати про те, щоби та вистава принесла розголос українському імени.

Чистий дохід з Виставу буде призначений на допомогу Рідній Школі в старім краю. Буде це ювілейний дар української іміграції в Америці — Рідній Школі.

Кождий, хто складає найменше одного доляра на Українську Виставу, стає членом Української Виставової Корпорації Всесвітньої Вистави в Шікаго. Він одержить за це артистично виготовлену членську грамоту, яка буде окрасою української хати, а разом з тим свідоцтвом свідомости жертводавця, що зрозумів велику культурну вагу того великого діла, яким може стати наша участь у Всесвітній Виставі Поступу.

ВІЗЬМІМ ГРОМАДНУ УЧАСТЬ В СВЯТІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА НЬЮ ЙОРКУ І ГОЛОВНА УПРАВА ЧОРНОМОРСЬКИХ СІЧЕЙ ОБХОДИТИМУТЬ

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

ВЕЛИЧАВИМ КОНЦЕРТОМ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 6-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1932 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 217-19 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
ПОЧАТОК точно в годині 8-мій ввечір. ВСТУП: 50 і 35 центів.

ПРОГРАМА: Жний образ — врапкн. С. Атаманець. Вступне слово — Е. Драгінда. Ф. Яременка — сопран сольо, Ст. Перестюк — деклямація. СВЯТОЧНА ПРОМОВА — Д. ГАЛИЧИН. Р. Придаткевич — скрипкове сольо. П. Ордиховський — баріton сольо. Український Хор ім Молодечий Хор під управою Т. Онуфрика. Молодеча Оркестра під проводом М. Гайворонського. При пляні Ю. Геба і Штемберг. 256,8

В СВЯТІ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ ЛИТОВЦІ.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЛИСТОПАД 1919 РОКУ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

Осінь 1919 р. це найстрашніший час у житті Української Галицької Армії. Із стотисячної армії, яка літом 1919 року перейшла на Велику Україну, в осени осталося всього на всього лише коло 20,000 стрільців, спосібних до бою.

Нашої армії протягом літа не знищили ані большевики, ані денікінці, з якими ми боролись, а знищив її пізнимстий тиф, далі „червінка", „еспанка", „дифтерія", „чорна віспа", та вкінці "холера". Ці недуги дуже чіплялися до виснаженої і зле кормленої армії і валили з ніг тисячі і тисячі стрільців. Треба додати, що згадані хороби процентово більше косили Галичан ніж Наддніпрянців, а це можна собі пояснити хіба тим, що козаки Наддніпрянці були більше приноровлені до клімату і тяжких обставин війни.

В осени 1919 року я був командантом Літинської Бригади, яка складалася майже по рівній части з Галичан та Наддніпрянців. Моя бригада мала в собі кінноту отаманів Шепеля і Степанишина та піхоту полковника Омельченка. Всіх повстанців було коло 1,000 осіб, а на випадок бою прибувало дуже багато які нераз потроювали або і в четверо збільшали тих, котрі стояли на фронті.

Галицьких вояків, які були здорові, себто боєздатні, було коло 1,500, а хворих в одинацятьох шпиталях, розміщених у місті Хмельнику, було коло 1,200, з того коло 1,100 Галичан, а 100 братів Наддніпрянців. Треба підчеркнути, що хорих і раненых із трох згаданих повстанських загонів було теж поважне число, бо воно доходило до 350 людей, одначе більшість з них піклувалася не у шпиталях, а по селах літинського повіту, з якого вони рекрутувалися.

Дня 3. листопада 1919 р. приказом Головного Отамана, оперативне число 1,406, командація першого галицького корпуса підчинила мені полк піхоти із полковником Мінзоренком на чолі. Цей полк піхоти складався з шестьох сотень фронтового жовніра, до якого належала муніційна та апровізаційна валка. До виплати заслуженим полковник Мінзоренко предкладав список людей в числі коло 700, хоч по правді його боєва сила не виносила більше як 350 штиків. Фронт моєї бригади мав у перших днях листопада 1919 р. коло сто кільометрів. Він проходив біля Любара, Острополя, Старої Синяви, Сальнівці, Янушполя, Адамполя, Райгородка під Бердичевом, Старі Прилуки до Пикове включно. На західньому крилі, головно в районі Старої Синяви, проводив фронтом отаман Степанишин, а біля Уланова отаман Шепель зі своєю кіннотою здержував умілю, головно нічними наскоками, большевицьку бригаду, яка намагалися заняти місто Уланів, недалеко Хмельника.

Щоб утримати такий довгий фронт, треба було мати далеко більше війська, як у нас було. Але завдяки тому, що большевицька армія в тім часі ще не була сильно зорганізована, а згляднo тому, що проти нас стояли молоді частини, невипробувані в боях, то ми лише зручними маневрами та сконцентрованими в одному районі атаками уже часто вводили большевиків у блуд, внаслідок чого через появу нових відділів на нашому боці, противник мав переконання, що фронт наш є далеко сильніше обсаджений.

Дня 4. листопада 1919 р. на цілому нашому фронті запанувало велике оживлення, бо всі частини і всі люди зачали дуже тішитися, що до нас прилучено полковника Мінзоренка з його полком, що, на думку частин і стрільців, означало скріплення нашої бригади. На ділі це не було ніяке скріплення нашого фронту, бо з прибутком нової частини побільшувався і наш фронт. Вечером цього самого дня прийшли вісти, що в Райгородку розквартировалася свіжо прибувша большевицька бригада, проти якої треба було скріпити головно місто Уланів.

Нічю з 4. на 5. половина галицької піхоти перемаширувала до Уланова і тої самої ночи отаман Шепель зачеп підтягати свою резерву з Вонячина та Кожухова в напрях Хмельник-Уланів.

Дня 5. листопада, коло полудня, проїхали біля Хмельника одинацять гармат з Вонячина, сі гармат з Кожухова і приблизно півтори тисячі людей-повстанців помаширували з районів Літина і Хмельника до Уланова. Повстанські гармати, про які тут згадуємо, рідко коли появлялися на фронті, бо вони були власністю повстанців і їх заховувано головно у Вонячині біля Літина і у великих Кожухівських лісах біля Хмельника. Тут треба підкреслити, що район біля Літина з шкірку.

осередком села Вонячин від 1917 р. аж до 1920 р. не був ніким занятий. Його все обороняли повстанці-Шепелівці.

Нічю 6. листопада сконцентровано всю нашу силу в районі Уланова і ранним ранком дня 7 листопада регулярна і повстанська артилерія розпочали вогонь по місті Райгородку. По пів годинному обстрілі міста вся наша сила рушила до наступу на Райгородок, який занято до двогодинного бою, завдяки хороброму атакові повстанської кавалерії з західньої сторони. Большевики не сподівалися наступу з нашої сторони і тому серед великого переполоху з чималими стратами залишили містечко, полишаючи на побоєвищі чимало трупів, а в місточку багато муніції та кільканацять скорострілів, що осталося в руках повстанців. Цей наступ з повстанцями, рука об руку, належить до одних із моїх найкращих споминів із боїв на Великій Україні. Щира сердечна і геройська маса українських селян, які лишаючи своїх жінок і дітей, станули з нами із зорганізованою частиною рамя об рамя до бою, до бою з тим, хто важився окупувати нашу землю. Я бачив серед повстанчої артилерії багато гарматників у віці коло пятьдесять літ; і ніколи не забуду пориву селян, ні того милозвучного реву гармат, ні того мельодійного клекоту скорострілів, бо у всьому тому чую до нині мельодію нашого гимну „Ще не вмерла Україна". Цих кілька стрічок хай буде привітом усім товаришам по зброї з бригади, а цвіткою на могилі тих, котрі впали у бою за кращу долю свого народа.

В. Клодницький,
бувший Кмдт. Літ. Бригади.

В купальні.

— Цікавий я, коли тобі виросте піря?

— Чомуж мені мало би виростати піря?

— Бо ти вже дістав гусячу

УВАГА! УКРАЇНЦІ В JERSEY CITY Й ОКОЛИЦІ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ В ДЖЕРЗИ СІТІ
отсим запрошує всі місцеві і позамісцеві Товариства, Братства, Сестрицтва, Клюби, Січи та всіх громадян на:

ОТВОРЕННЯ І ПОСВЯЧЕННЯ

ВЛАСНОГО НОВОЗБУДОВАНОГО ДОМУ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 6-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1932 РОКУ

Початок свята в годині 3-тій пополудни. — Вступ вільний.

ПРОГРАМА: Точно в годині 3-тій пополудни посвячення угольного камення, яке довершить парох о. Вл. Лотовин. По посвяченню вхід до галі і оглядини дому. Святочну промову виголосить д-р Л. МИЦЮТА. По промові буде відчитання і зложення привітів від Організацій і представників міста. Другу промову виголосить п. Р. СЛОБОДЯН. Щічас посвячення і між промовами буде співати Хор ім. Лисенка під проводом дирігента п. А. Гелн. Майстром церемоній є п. Володимир Вагнер.

Як дойхати до У. Н. Дому: З долини міста брати Боз 18 Hudson на Монтгомери Стріт або Ньюарк Евені і злізти на Fleet Street, котра є першою улицею від Five Corners. З Гринів Стріт і з Джафет брати Боз 16 Journal Square і висісти на Фліт Стріт. З Гринвіл брати Jackson Боз і злізти на Five Corners, відтак дальше. Сомітт Евенею один блок до Фліт Ст.; можна також брати Jackson car і висісти на Ньюарк Евенію, один блок на захід до Five Corners і один блок на північ від Five Corners Comitt Eavenue до Фліт Стріт. З Вест Сайд Евені брати Newark Ave. стріт кару до Файв Корнерс і перейти дальше Comitt Eвенею один блок до Фліт Стріт. З Морріон брати Jersey City стріт кару до Файв Корнерс. З Гори Міста (Опарон Гіл) брати Boulevard Боз і злізти на St. Pauls Ave., перейти через Boulevard і Ст. Полс Евенею два короткі блока до Beavens Ave. — Summit Евенею переходить також Ravonia стріт кара, получуючи Юніон Сіти, Вест Гобокен і Ірі Терминал. — Oakland стріт кара доходить до Файв Корнерс, получуючи Гобокен. — З НЬЮ ЙОРКУ, НЬЮАРКУ і інших місцевостей треном Hudson Tube до Journal Square. Відтак Journal Square Боз на Сіп Евені до Фліт Стріт. Автомобілем верхньою дорогою до і з Галанд Тонел до Comitt Евенію і звернути: з Нью Йорку на ліво, а з Ньюарку на право через міст і один блок до Фліт Стріт. — З БЕЙОНІ Boulevard Боз до Journal Square.

На всіх, вище згаданих місцях, де мають гості злазити з возів і трамв, будуть стоятн Січовики в однострях. Заряд У. Н. Фому. 256-7,9

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ В МІННЕАПОЛІС, МІНН.!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ТОВАРИСТВ МІННЕАПОЛІС І СТ. ПАУЛ, МІНН.

відбудеться

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

з нагоди чотирнацятьлітної річниці повстання Західно-Української Народньої Республики

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 6-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1932 РОКУ

ПІД Ч. 505 — 4th STREET N. E., MINNEAPOLIS, MINN.

Початок в годині 8-мій ввечір. Вступ вільний.

Листопадові дні! Вони для нас найбільше святі! Потверджують ті мінливі, як український нарід викресав зі себе першу іскорку самостійницьких змагань, а останні події на українських землях вимузують нам, що полум'я, викресане з тої першої листопадової іскри, не угасає! — Нові жертви, свіжі могили, це найкращі докази державницької зрілости українського народу. І ми, українська іміграція, зазначаючи себе до того нарову, повинні памятати, що день Листопадового Свята є для нас днем, в якім даємо доказ нашої свідомости, солідарности, та повного зрозуміння тих ідей, за які в Рідним Краю падуть що раз то нові жертви. Цілого обов'язком є кождого свідомого Українця взяти участь в Листопадовім Святі.

256 Комітет Листопадового Свята.

ВПИСИ УЧНІВ

ДО УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ артистичних дерев'яних і гуцульських виробів під управою В. Якібюка ВІДБУВАЮТЬСЯ В НЬЮ ЙОРКУ ВІД 2. до 15. ЛИСТОПАДА Б. Р., в год. 6—7 вечері, в приміщенні школи Авраменка, річ Другої Вул. і Другої Евені. — Старших також приймається на науку. 256,63

ЛЕГЕНДА ПРО ЧОЛОВІКА З ЗОЛОТИМ МОЗКОМ.

Був раз чоловік, що мав золотий мозок, так, зовсім золотий мозок. Коли він прийшов на світ, лікарі думали, що ця дитина не буде жити, бо її голова була дуже тяжка, а череп незвичайно великий. А тимчасом він ріс на сонці, як гарне оливне деревце; тільки його велика голова заважала йому все, і жаль було дивитись, як він вчуи тевк нею по всім... Він часто падав. Раз він скотився згори з ганку і стукнув чолом до мармурового ступня, а при тім його череп задзвонив, наче металевий. Усі думали, що він забився; але коли його піднесли, знайшли тільки легку рану і дві або три золоті краплі, що застигли у його русявому волоссю. Ось так то батьки довідались, що їх дитина має золотий мозок.

Цю справу держали в тайні; сам хлопчина однакож не підозрівав нічого. Від часу до часу він запитував, чому його не пускають більше бігати за брамою з уличними хлопцями.

Аби тебе не вкрали, мій дорогий скарбе! — відповідала йому мати.

Отже малий зачав страшно боятись, щоби його не вкрали; він бавився сам один, не говорячи нічого, і пересувався отяжіло з одної комнати до другої...

Аж як йому минуло вісімнадять літ, батьки відкрили йому, який то нечуваний дар він отримав від судьби; а що вони його виховали і годували аж доси, тож і зажадали від нього за те трохи золота. Хлопець послухав зараз, але як? якім способом? легенда не говорить, — він зірвав з під ребра тяжкий і великий кавалок золота, як волоський оріх і кинув його гордо, на коліна матери... Потім заспівлений тим своїм багатством, що його носив у своїм, своїми бажаннями, пяний почуттям своєї сили, він покинув батьківський дім і пішов у світ, розсипаючи свій скарб.

Він почав вести життя по королівськи, сипав золотом без ніякої рахуби, так що можна було думати, ніби його мозок був невичерпаний... Він тимчасом вичерпувався по трохи і в міру того очи ставали темніші, щоки западалися. Аж раз над ранком після шаленої пиятики, серед останків пиру, при побліданих світлах він перелякався тої великої щербини, яку зробив у своїй золотій груді; був час зупинитися.

Від тої хвилі зачалося для нього нове життя. Чоловік з золотим мозком зачав раптом жити з праці своїх рук, став підозрілий і боязкий, як скупар, утікаючи від покус, і стараючись забути про ці нещасні багатства, котрих він не хотів більше рухати... На нещастя один приятель вислідив його на самоті, а цей приятель знав його тайну.

Одної ночи бідний чоловік раптом збудився через страшний біль голови, нечуваний біль; підноситься переляканий і видить при місячнім світлі, що його приятель утікає, ховаючи щось під плащем...

Ще трохи мозку забрали йому!...

Якийсь час після того чоловік з золотим мозком залюбився і зараз також скінчив справу... Він любив найкращими силами своєї душі маленьку більондинку, що любила його також дуже, але ще більше любила прикраси, білі пера і гарні червоні кутасики, що висіли коло черевиків.

У руках того дрібного сотворіння, — на половину пташки, на половину ляльки, — золоті монетки таяли так, що було приємно на це дивитись. Вона мала ріжні забаганки, а він не вмів би був ніколи сказати: ні; навіть бачучись робити їй прикрість, він таїв глибоко сумну тайну свойого багатства.

— Ми дуже багаті, правда? — говорила вона.

Бідний чоловік відповідав: О! так... ми дуже багаті!

І він сміявся з любовію до тої балакітної пташки, що видала йому нерпинно череп. Часами його збирав страх і він хотів стати скулим; але як раз жінка приходила до нього підскакуючи, і говорила: Мій мужу, що єси такий багатий! купи мені щось дуже дороге...

І він купував їй щось дуже дороге.

Так було два роки; як раз ранком жінка вмерла, ніхто не знав чому, як пташина... Скарб уже доходив до кінця; за те, що ще лишилося, вдовець казав справити свій дорогій небіжці гарний похорон. Дзвонили у всі дзвони, карети покриті чорним, коні в перах, срібні сльози на оксаміті, нищо не видалось йому занадто гарним. На що йому тепер золота?... Він дав ще на церков, грабарам, тим, що продавали вінці; всюди давав не щадячи... І коли виходив з цвинтаря, не мав уже майже нічого, ледви трошки лишилось було ще на боках черепа.

Потім бачили його, як ходив по улицях з непритомним поглядом, розмахуючи руками, заточуючись як пяний. Вечером, коли освітлюють вистави, він задержався перед одною виставою, де лежали звоями матерії і прикраси, що блищали при світлі, і дивився довго на пару блакітних атласових черевиків, обшитих лебединим пушком. Я знаю когось, кому ці черевички зробили би велику приємність", сказав він до себе усміхаючись; і забувши, що жінка вмерла, він увійшов до склепу, аби їх купити.

З глибини свойого магазину купчиха почула страшний крик; вона прибігла і подалась назад зі страху, побачивши перед собою чоловіка, що опершись на конторку дивився на неї з болем, тупим поглядом. В одній руці він держав блакитні черевички, обшиті лебединим пушком, а другою закріваленою рукою подавав їй золоті вишкробки, що лежали поза нігтями.

Така то легенда про чоловіка з золотим мозком.

Не вважаючи на те, що це оповідання має вигляд фантастичної казки, ця легенда правдива від початку до самого кінця... Є на світі бідні люди, що засуджені на те, аби жити зі своєї голови, платячи за всі й найменші дрібниці в житію чистим золотом, — своїм мозком, своїм єством. Це дає їм щоденні страждання; а коли вони вже знесилені тими стражданнями, тоді...

Іван Драгашевич.

СЕРБСЬКИЙ ГИМН.

До бою! Скиньмо лиш ярмо;
Удармо разом на тирана:
Кайдани рабські порвемо!
Сусідська рана й наша рана.

За рідний люд, за рідний край
Борися кожен і вмирай!
Чи прийде день, що ми вільніш
Зітхнем з Болгарином, Хорватом,
І наточивши гостро ніж
Навік розправимося з катом!

Сміліш на клятого врага,
Поки не зникне цяе сигата!
До бою, Серби! Вдарив час —
Деспотів гродське звалити,
Нехай почує світ про нас,
Що ми — дорослі, не діти.

Болгари, Сербин, чи Хорват, —
Повстанмо всі, за брата брат!

НОТИ НА ХОРИ,

ЯКІ МОЖНА НАБУТИ У КНИГАРНІ СВОБОДИ.

НОВІ НОТИ! НОВІ НОТИ!

ЯКІ ОДЕРЖАНО З КРАЮ.

НОТИ НА ХОРИ

НАРОДНІ І ПОПУЛЯРНІ ПІСНІ на мужеський хор, 1. Ішов жовнір з войни, 2. Ой співаночки мої, 3. Сонце ся сховало, муз. С. Людкевича ..... 25 п.

НАРОДНІ І ПОПУЛЯРНІ ПІСНІ на мужеський хор, 1. Там де чорна гора, 2. Сонце вже сховалось, С. Людкевич ..... 15 п.

НАРОДНІ І ПОПУЛЯРНІ ПІСНІ, 1. Ой кум до куми, 2. Будь ми здорова, міш. хор з форт., С. Людкевич ..... 30 п.

НАРОДНІ І ПОПУЛЯРНІ ПІСНІ, міш. хор з форт. Котилася та зоря із неба, С. Людкевич ..... 25 п.

НАРОДНІ І ПОПУЛЯРНІ ПІСНІ, 1. А із ночі, із вечера, 2. Сонце ся сховало, на міш. хор, С. Людкевич ..... 20 п.

ЧОВЕН, на міш. хор, слова Т. Шевченка, муз. Я. Ярославенка ..... 20 п.

НАД ДНІПРОВОЮ САГОЮ на міш. хор, слова Т. Шевченка, муз. Я. Ярославенка ..... 20 п.

МИНЕТЬСЯ НІЧ, міш. хор, Т. Левицький ..... 20 п.

ГЕЙ ПО ГОРІ, на міш. хор, Ф. Колесса ..... 15 п.

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, міш. хор, Я. Ярославенко ..... 20 п.

ОЙ ІДУТЬ, ІДУТЬ ТУМАНИ, на міш. хор, Я. Ярославенка, слова Ів. Франка ..... 15 п.

НА НЕБІ СОНЦЕ ГАСНЕ, міш. хор, В. Безкоровайний ..... 20 п.

1. НА ГОРОДІ ТА ВСЕ БІЛІЙ МАКИ, 2. КОЛИСКОВА, на мішаний хор, Вериківський ..... 15 п.

ТЕЧЕ ВОДА ЗІПІД ЯВОРА, в супр. форт. на мішаний хор, Я. Ярославенко ..... 40 п.

РАНО В РАНЦІ, на міш. хор в супр. форт., Я. Ярославенко ..... 50 п.

ЖУРАВЛІ, слова І. Франка, на міш. хор, Я. Ярославенко ..... 25 п.

СУНЕ, СУНЕ ЧОРНА ХМАРА, на міш. хор, слова Івана Франка, муз. Я. Ярославенка ..... 15 п.

ТАМ НА ГОРІ ЗА ДНІПРОМ, міш. хор, слова Т. Шевченка, муз. П. Сениці ..... 15 п.

ЗСАДАВ ДЕНЬ, міш. хор в супр. форт., П. Сениці ..... 20 п.

ОЙ ШУМІВ НАШ СЛАВНІ ЗАПОРОЖЖЯ, міш. хор, А. Вахнянин ..... 20 п.

РІЧЕНЬКА, міш. хор, І. Лаврівський ..... 25 п.

ОСІНЬ, міш. хор, І. Лаврівський ..... 20 п.

ВИЗВАНКА НАРОДНИХ ПІСЕНЬ (ЛЕТІВ ОРЕЛ), на міш. хор, Н. Кумановський ..... 20 п.

ЗАСПІВАЙ МІ СОЛОВІЮ, міш. хор, І. Лаврівський ..... 15 п.

СОНЦЕ ЗАХОДИТЬ, міш. хор, С. Людкевич ..... 10 п.

НАРОДНІ ПІСНІ, на міш. хор, 1. Бігало, бігало квіденятко, 2. Посіяв руту мату, 3. Ой дзвони дзвонять, 4. Не стій вербо над водою, 5. Був собі журавель, Я. Степовий ..... 35 п.

ТЕЧЕ ВОДА, міш. хор, І. Левицький ..... 20 п.

ЧИ МИ ЩЕ ЗІЙДЕМОСЯ ЗНОВУ?, міш. хор в супр. форт., С. Людкевич ..... 25 п.

ГЛЯНЬ НА КРИНИЧКУ, міш. хор, слова І. Франка, муз. І. Левицького ..... 15 п.

ОЙ В ЧИСТІМ ПОЛІ, шедрівка на міш. хор, М. Вериківський ..... 15 п.

І. ГЕЙ УКРАЇНА ПОНАД ВСЕ, 2. НЕ ПОРА, міш. хор, Я. Ярославенко ..... 20 п.

ЩЕДРІВКА „ДЗВОНИ", на міш. хор, М. Тележинський ..... 10 п.

1. ОЙ ЩІТ, ЩІТ, 2. ОЙ НІХТОЖ ТАМ НЕБУВАВ, міш. хор, Степовий ..... 15 п.

МІМОЗА, міш. хор, Й. Кишакевич ..... 20 п.

МІСЯЦЬ ЯСНЕНЬКИЙ, міш. хор, слова Лесі Українки, муз. Й. Кишакевич ..... 15 п.

ЛЕБЕДИНА ПІСНЯ, міш. хор, Й. Кишакевич ..... 40 п.

І СВІТАЄ І СМЕРКАЄ, міш. хор, слова Шевченка, муз. Кашубинського ..... 30 п.

1. ВІТЕР В ГАЇ НАГИНАЄ, 2 Барвінок цвів, 3. Була колись Гандзя, 4. Не дивуйтеся дівчата, на міш. хор, М. Лисенко ..... 30 п.

ПОНАД ПОЛЄМ СМЕРТЬ ІДЕ, мішаний хор — Б. Вахнянин ..... 20 п.

ПОКЛІН БОРЦЯМ І СЛАВА, кантата на мішаний хор — Б. Вахнянин ..... 20 п.

САДОК ВИШНЕВИЙ КОЛО ХАТИ, мішаний хор. супр. форт., слова Т. Шевченка, муз. Б. Вахнянина ..... 25 п.

ПІСНЯ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ, мішаний хор, супр. фортепіана, музика В. Безкоровайного ..... 20 п.

НЕЩАСНИЙ, сольо для сопрана — (М. Шалкевич) В. Матюк ..... 25 п.

КРАЇНО ДИВ, мішаний хор, — В. Безкоровайний ..... 10 п.

КВІТЧАСТИЙ ЛУГ, мішаний хор, — В. Безкоровайний ..... 15 п.

ОЙ У САДУ, мішаний хор з фортепіяном, слова Т. Шевченка, музика В. Безкоровайного ..... 15 п.

НАРОДНІМ ЛИЦАРЯМ, мішаний хор — В. Безкоровайний ..... 10 п.

ГРАЮТЬ ТРУБИ НАД ДНІСТРОМ, мішаний хор, муз. Ф. Колесси ..... 10 п.

ГАГІЛКИ, мішаний хор. Картина етнографічна у співах народних. — Ф. Колесса ..... 25 п.

ОБЖИНКИ. Картина етнографічна у піснях народних на мішаний хор, уложив Ф. Колесса ..... 75 п.

У ПЕРЕТИКУ ХОДИЛА, слова Т. Шевченка, муз. Б. Вахнянина, на мішаний хор в супроводі фортепіяна ..... 50 п.

ОЙ ЧОГО ТИ, ТОПОЛЕНЬКО, НЕ ЦВІТЕШ, міш. хор,—Й. Кишакевич ..... 15 п.

О, СОНЦЕ, мішаний хор, муз. Й. Кишакевича ..... 15 п.

ДО СВІТЛА, ДО СОНЦЯ, мішаний хор, — Й. Кишакевич ..... 15 п.

СОСНА, мішаний хор, — Й. Кишакевич ..... 15 п.

РОЗІЙШЛИ ДЗВІНОЧКИ КВІТИ, мішаний хор, — Й. Кишакевич ..... 15 п.

ЗНОВ ЛЕЧУ Я НАД СТЕПАМИ, мішаний хор, — Й. Кишакевич ..... 15 п.

ТИ НЕ ДИВУЙСЬ, ЩО ВЯНУТЬ КВІТИ, міш. хор. — Й. Кишакевич ..... 15 п.

О ЛЮБА ВКРАЇНО, міш. хор, Заколисна пісня на фортепіян, В. Безкоровайного ..... 25 п.

НА СКРИПКУ

УКРАЇНСЬКІ ДУМКИ на скрипку з форт., ч. 7, В. Безкоровайного ..... 35 п.

УКРАЇНСЬКА ШУМКА на скрипку з форт., І. Левітський ..... 50 п.

УКРАЇНСЬКІ МАРШІ, НА ФОРТЕПІЯН, Я. ЯРОСЛАВЕНКА:

2. Пластовий марш ..... 25 п.
3. Марш Січовиків ..... 25 п.
4. Перші Запорожці ..... 25 п.
5. Марш вільної України ..... 25 п.
8. Над нашим Прутом ..... 25 п.
10. Марш Гайдамаків ..... 25 п.
11. Народний марш ..... 25 п.
13. Під українським стягом ..... 25 п.

НА ФОРТЕПІЯН

УКРАЇНСЬКА ДУМКА Нр. 1, Оп. 81, Присовський ..... 35 п.

1. ЗАКОЛИСНА ПІСНЯ на фортепіян, 2. О, Люба Вкраїно, міш. хор. В. Безкоровайного ..... 25 п.

ВЕЧІРНІ МРІЇ, вальс на форт., В. Безкоровайний ..... 25 п.

СТРІЛЕЦЬКИЙ ПОХІД, на форт., М. Гайвороньского ..... 25 п.

Належитість треба слати разом зі замовленням.

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIANS HEAR OF SUFFERING IN NATIVE COUNTRY.

Rev. Theodor Halenda of Hartford Speaks; Program Includes Songs and Dances.

AMHERST, Oct. 23.—An audience which overflowed the auditorium of Jones' Library this afternoon heard Rev. Theodore Halenda of Hartford tell of the atrocities suffered by the Ukrainian or little Russian peoples. Mr. Halenda drew a vivid picture of the suffering of 45,000,000 people oppressed by Poland and Russia, who had not been allowed to use their own language or customs and who had been punished for crimes committed by Polish noblemen themselves, he said, to give Polish authorities the chance to flog innocent men and women.

He cited instances of noblemen burning their own barns, indicting Ukrainian peasants as responsible, and then lashing the peasants into a confession.

In closing the speaker pleaded for American interest in his people and said, "If America should say that Ukraine should have freedom of speech and the right to educate their children in their own schools, she would get these things in less than a year."

The program, under the auspices of the Ukrainian National Women's League of America, included vocal and instrumental music by the Ukrainian chorus of Pittsfield, under the direction of Harry Kennes, and dances by members of the Ukrainian Union Dancing Club of South Deerfield and Ludlow, dressed in native costumes.

The Ukrainian Junior Dancing Club, whose officers are: President, Walter Michalak; vice-president, Anna Hrysycun; secretary, Mary Oliynik; treasurer, Olive Melnik; directors, Joseph Kostiuk and Olive Melnik, gave the following program of dances: "Whirl Wind," "Arkan," "Kateryna," and "Hertz."

(Springfield Union,

October 24, 1932).

—o—

BALLET MASTER TO VISIT UKRAINIAN DANCING CLASS.

A letter from Ballet Master Wasyl Awramenko, of New York, was read at the meeting of the Ukrainian Dancing Class, of Crompton, in its Rice street headquarters, Sunday evening. The master will be in the Valley next Saturday and Sunday and will address the group either between 5 and 7 o'clock, Saturday evening or from 1 to 3 o'clock Sunday afternoon. It was decided to present him with a gift.

At 3 o'clock Sunday afternoon, the class will leave Sshool street, Crompton, in trucks, to attend an exhibition of folk dances to be presented by the Woonsocket Dancing Class.

The Misses Helen Kondrat and Blanche Panas were delegated to travel to New York to inform the ballet master that his presence will be most welcome at the class meeting. They will leave here Wednesday night.

Following the business period last evening, members of the the class will leave School street, briefly. They were: William Fedorowicz, who spoke on "Crossing Brooks;" Wallace Moskaluk, "Experiences in Riding a Bicycle;" Helen Diachun, "History of old Ukraine;" Helen Kondrat, "The Masquerade Ball;" Marion Szelest, "4-H Club Work;" and Peter Krawchuk, "Wood Lore."

The next meeting of the class will be Wednesday evening and speakers will include George Hudyma, Katy Szelest, Amy Moskaluk and Helen Semchuk.

(Pawtuxet Valley Daily Times,

West Warwick, R. I.,

Oct. 25, 1932).

—o—

At the New School for Social Research, this evening, the Folk Festival Council will present the fourth of its series of eighteen sessions of folk dances. Today's program will be devoted to the dances of Ukraine and will be under the leadership of Michael Herman.

(The New York Times,

Sunday, October 30, 1932).

—o—

ART IN REVIEW.

Archipenko's Exhibition Involves More of Essence and Less of Overwhelming Display Than His Previous Show.

By Edward Alden Jewell.

It must be four or five years since a comprehensive showing of Alexander Archipenko's work was held in New York. His enormous exhibition on that occasion, which included the much heralded machine "Archipentura," startled the local public and set tongues wagging, not altogether coherently, about the new "dynamism" in art. The somewhat smaller group of oils, sculpture and drawings that opened last Saturday at the John Levy Galleries, for a stay of three weeks, involves more of essence and less of overwhelming display.

The sculpture illustrates at least two phases. On the one hand, we have those highly polished, adroit and sophisticated pieces ("La Grace" and "Mask: The Past" may be cited as examples), which express, and sometimes very beatifully, Archipenko's keen sense of artistic simplification. On the other hand, the are the tempestuous Rodinesque "paintings" in three-dimensional bronze, such as the portraits of two conductors in action—Mengelberg and Furtwaengler. Mengelberg is depicted in the heroic midst of Beethoven's ninth symphony, and this piece of sculpture, the catalogue announces, was purchased by the Museum of Kiev.

Among the ceramic figures, "Helene" and "Maternity" are especially interesting, and the latter points anew to Archipenko's ceaseless, in this case his decidedly novel and gratifying, experimentation. "Pink Torso," also a ceramic, pushes simplification about as far as it can conveniently go. The contours are smoothed until they barely suggest — though, at that, with a full decorative sufficiency—the form.

His paintings in oil attain, as a general thing, less striking effectiveness, although "Amazon" and to a lesser extent "The Pink Head" are examples of Archipenko's decorative bent at its happiest.

The artist was born in Kiev in 1887. He studied sculpture and painting in the art schools there from 1902 to 1905, a catalogue note infoms us, then went to Moscow. In 1908 he enlered the Ecole des Beaux Arts in Paris, and some years later established himself in Berlin, where he opened a school of art. Archipenko became an American citizen in 1928 and now conducts his Ecole d'Art in this city. He is represented in the Rotterdam Museum, the Museum of Osaka, in Japan, the Museum of Kiev and the Brooklyn Museum; also in many private collections.

(The New York Times,

Monday, October 31, 1932).

НУГА-ТОН — ПРАВДИВИЙ ТОНІК

Понаднесіше людей потребують тоніку, одні більше від других. Коли хтось переступив середній вік свого життя, його рухові органи спішуються. Їм треба тоніку. Отсе і є причиною, що Нуга-тон уживається в такій великій скількости. Тисячі вже переконалися, що з кожним днем вони стаються сильнішими ніж кождим огляном. І тільки одні спорід, щоби довідатися скільки добра він зробить вам, є що купити однісінький тратегнет у своїй аптеці. Він коштує лиш один долар, а коли не вимагає Нуга-тон 20 днів він не принесе вам полекші, то гроші вам зверне ться.

НА УКРАЇНУ

ЧЕРЕЗ БРЕМЕН

на найскорших пароходах

BREMEN

EUROPA

з Бремергафену на країну

Досконале залізнице полученя

Інформації в агента або в

87 BROADWAY, NEW YORK

NORTH GERMAN

LLOYD

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Мої Співгорожани!

„Дискусії над великими питаннями уряду і економічного життя — видаються часто абстрактними і холодними. Але в їх точній розвязці лежить якраз щастя і надія великого народу. Без такої розвязки все проче є тільки пустою симпатією на словах.

„Нині мільони наших співгорожан є без заняття. Другі мільони, які є в бізнесі і мають заняття — тремтять за будучність. Образ тих труднощів і страхіть справляв би біль кождому чоловікові, який мав би хоч дрібку людяности і який стояв би на мойому пості. Ці мільони були би більше ніж людськими, коли би вину за своє положення вони не складали на урядуюче правительство. Я зрозумів їх терпіння і напружив всі свої сили, щоби їм чимнебудь дійсно помочи.

„Ще треба працювати богато, щоби осягнути оздоровлення. Ратункові міри — тепер якраз в роботі — уявляють собою незрівнану силу і здібність нації зараджувати нещастю, зменшувати безробіття, заховувати рівновагу уряду і зберігати цілість наших інституцій. Вони охоплюють співпрацю з другими народами у тих ділянках, в яких ми можемо з ними співпрацювати. З терпеливістю і витревалістю ці міри увінчаються успіхом."

Уривок з промови, яку виголосив Президент ГУВЕР, 11-го липня 1932 року.

Республіканська Стейтова Кватира

(Оголошення—Advertisment) (Український Відділ)

У. Н. ДІМ В ДЖЕРЗІ СІТІ

повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітінґ відбудеться в середу, 2-го листопада, в годині 7.30 вечір, в гали під ч. 54 VAN WINKLE AVE. Проситься всіх членів прийти на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження перед отворенням власного дому, котре відбудеться 6. листопада. 256

Заряд У. Н. Дому.

Неслухняний пацієнт.

Гершка Вольфа болять вуха. Лікар сказав йому, що то з того, що Гершко де забагато горівки та заборонює йому пити.

Шість тижнів не пив Гершко й помало став ліпше чути на вуха. Та як за чверть року знову прийшов до лікаря, був знову зовсім глухий.

— Ви певно щаново стали пити горівку! — крикнув йому лікар до вуха.

— Пане доктор, — каже Гершко — я признаюся вам усе, що я чув за той час, як я перестав пити, не було таке добре, як горівка!

—o—

А таки його.

Невірна жінка Сара Апфельбліт стала відчувати докори совісти, тому постановила сказати чоловікови всю правду.

— Слухай, Майорку, — сказала — я не можу затаювати перед тобою правди. Наш Лейбусь не є твоїм сином.

— Як то? Що то значить?

— обурився Апфельбліт. — Не є моїм сином, а чиїм?

— Пригадуєш собі, як ти мусів вийхати до купелів лічитися на печінку, то лишився був в офісі твій бухгальтер Айзенберг.

— Що? Айзенберг? Такий елегант, він заходив би собі з такою старою бабою!?

— Одначе я дала йому сто долярів.

— Сто долярів? А відкіля ти взяла стільки грошей?

— З твоєї каси.

— З моєї каси? Ну, то чому кажеш, що Лейбусь не є мій син?!

Поручає неокотований домашній серединок

"В Европі як ваше уважали Америку Нью-Йоркшайр найліпшим домашнім ліком. Нема нічого ліпшого як біль у хребті, штивність у суставах, обілячі мускули, або ревматичні болі. Також біль голови, вуха, крашку і корчі уступає скоро цей некошторий лік."

F. P.

Bloomfield, N. J.

PAIN-EXPELLER

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КІМНАТИ ДО ВИНАЙМУ.

Маємо до винайму кімнати в домі під ч. 220 1ст 10. улиця. 3 кімнати на фамілію, горяча вода і ванно. Передше рент був $28.00 місячно, тепер можемо винаймити їх для своїх людей від $19.00 до $22.00. Голоситися до: 253-8

НИКОЛАЙ ПАКЕНЮК,

220 E. 10th ST., NEW YORK CITY.

НА ПРОДАЖ

гроцерня і бучерня. Бизнес дуже добрий. Голоситися під число: 255-9

194 SECOND ST., JERSEY CITY, N. J.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

153 AVENUE B, NEW YORK, N. Y.

(межи 9. і 10. ул.)

Tel. ALGONQUIN 4-8625.

Урядові години: рано від 11 до 12, вечір від 6 до 8, а в неділі від 9 до 10 рано.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.

Tel.: Orchard 4-2568

129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

ТАРЗАН І ЗОЛОТИЙ ЛЕВ. (90)

За годину Джадбайя повернувся а джунглів. В зубах він тримав шматок леопардової шкіри. Підійшовши до Тарзана, він покірливо положив шкіру біля його ніг. Тарзан узяв у руки ту шкурлятину й, уважно приглянувшись їй, сказав: „Я думаю, що він убив того злодія. Ми завтра ранком будемо шукати його. Я хочу забрати від нього мої дорогоцінности. Після того він розповів Джейні про свої пригоди з мавпами та про те, як він дістав ті діяманти.

—o—

Цілий день Тарзан шукав Естебана, але не знайшов. Вишпорившись геть далеко в джунглях, він рішив, що Естебан попав у ріку, де його зіли крокодили. „Отже з ним у ріці загинули й діяманти", подумав Тарзан. „Це кінець людини, яка стільки зла зробила собі й іншим", він сказав. Фальора почала плакати, скаржучися, що вона себе почуває дуже нещасливою, бо властиво це вона завинила в тому, що стільки людей загинуло.

—o—

Алже-це була й вина, бо вона задумала всю виправу в Африку за дорогоцінностями Опару. Тарзан заспокоїв її. „Тепер уже ти маєш добру науку й тому далі не будеш поступати так авантурно. Ми тепер подбаємо, щоб ти вернулась до Англії. Там ти повинна розпочати нове життя й памятати, що успіхи в житю приходять не легко", говорив Тарзан. За кілька днів Тарзан заняхав у повітрі запах Вазирів. Незабаром Вазири стрінулися з ним та з жінками.

„Що ви зробили з золотом?" — запитав їх Тарзан. „Ми зробили те, що ти сказав", відповів Усуля. „Ні, то не я наказував вам! То був інший, який так уміло вдавав себе за мене". Усуля був дуже радий почути, що то не був їх пан Тарзан, котрий перелякано тікав колись від носорога. Всі Вазири були дуже вражувані, побачивши з Тарзаном і його дружину. Тепер вони вильнували всіх трох дуже уважно, вертаючись туди, де на приказ Естебана було заховане золото.